

SMVdanmark

SMV'ERNE

SMVdanmarks konjunkturbarometer

TEMAANALYSE

august 2024

%

Smv'ernes konjunkturbarometer

Nye BNP-tal viser en fremgang for dansk økonomi på 0,6 pct. i andet kvartal 2024. Fremgangen dækker over, at vi har en økonomi, der kører i flere forskellige gear. Eksporten har det godt, mens privatforbruget og til dels også investeringer halter bagefter.

Konjunkturbarometertal fra Danmarks Statistik afslører, at mens stemningen blandt større danske virksomheder (dvs. virksomheder med over 100 ansatte) er god, er den noget mere pessimistisk blandt de små.

Hovedpointer fra undersøgelsen

- SMV'erne ser noget mere dystert på fremtiden end de store virksomheder. Tendensen er, at den relative erhvervstillid er på det mest pessimistiske niveau siden coronapandemien.
- Det er i høj grad drevet af, at små industrivirksomheders ordbøger slet ikke er lige så fyldt, som de plejer at være.
- Manglen på arbejdskraft er et generelt problem for danske virksomheder – men det vil ofte kunne ramme hårdere hos de mindre virksomheder.
- At det går godt med industrien generelt, skyldes frem for alt medicinalindustrien – det dækker over, at store dele af den øvrige industri og økonomi har det knap så godt. Samtidig er der en stor tilvanding af arbejdskraft til Danmark, som gør at arbejdsstyrken og beskæftigelsen vokser. Det kan være med til at dække over, at der er mange steder i økonomien, der har det svært.

Presset stemning

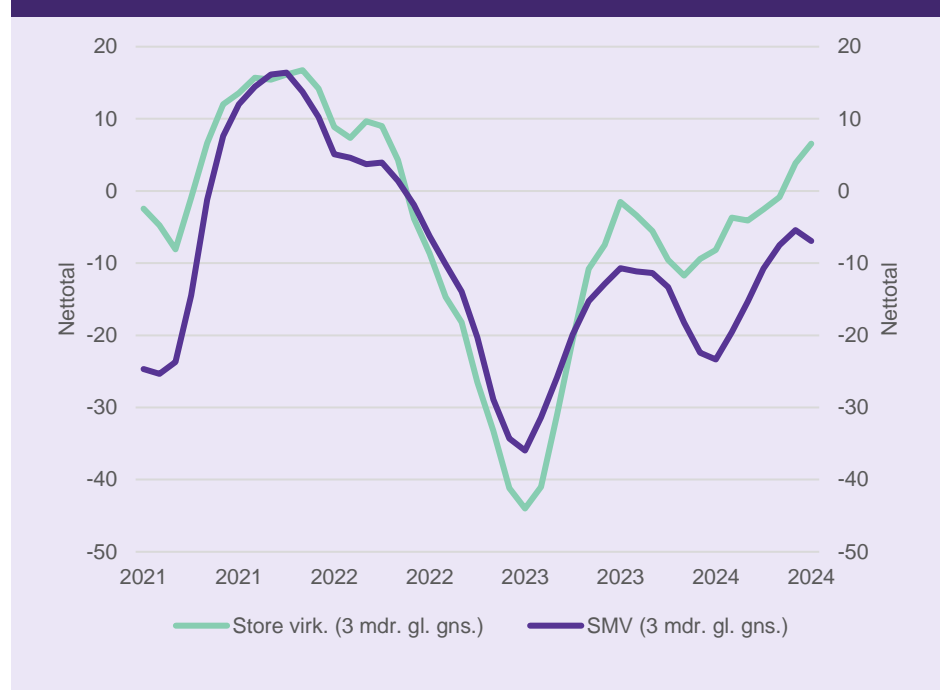
Den samlede erhvervsstillidsindikator er et vægtet gennemsnit af den sammensatte konjunkturindikator for industrien, bygge og anlæg, detailhandlen og service. Indikatoren siger noget om, hvordan virksomhederne forventer det vil gå i fremtiden.

Fra sommeren 2021 frem til sommeren 2023 har erhvervsstillidsindikatorerne for store og små virksomheder fulgt hinanden tæt. Under sommeren 2023 ændrede stemningen sig, og forskellen mellem store virksomheders og smv'ernes syn på økonomien voksede, jf. figur 1.

På trods af en markant bedring siden vinteren 2022-23, hvor energi- og inflationskrisen fyldte meget, er smv'erne fortsat mere pessimistiske ift. deres fremtidsudsigter end store virksomheder.

Store virksomheder stikker af fra SMV'er hvad forventninger til fremtiden angår

Udvikling i den sammensatte konjunkturindikator for store virksomheder og SMV'er (3 mdr. glidende gennemsnit, 2021-2024)

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Figur 1

Anm.: Nettotallet er andelen af virksomheder, der forventer stigning, fratrukket andelen, der forventer fald.

Smv'ernes pessimisme er usædvanlig

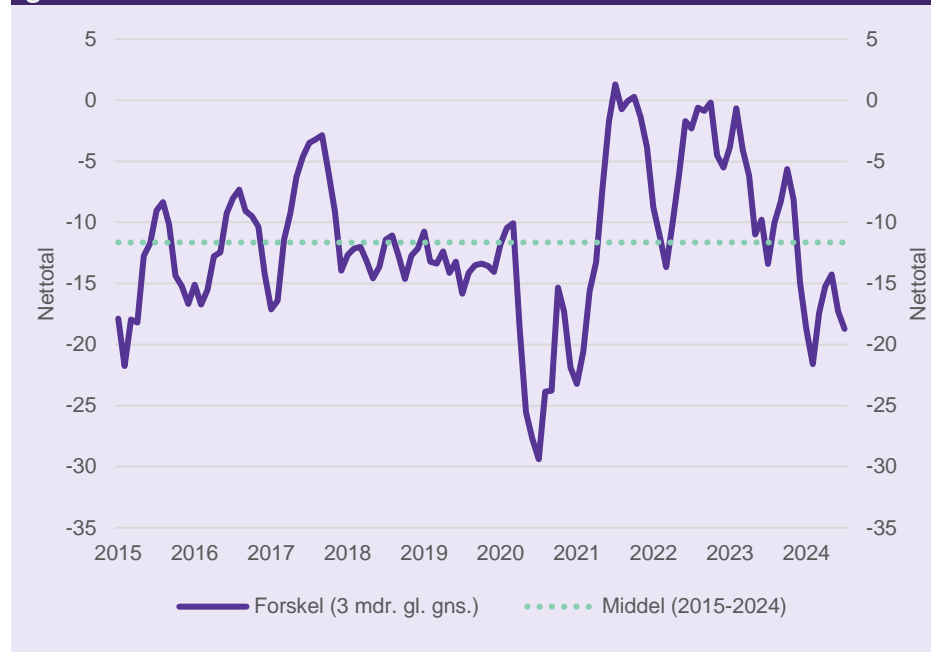
Den relative erhvervsstillid¹ for smv'erne har de seneste måneder været på det laveste niveau siden coronapandemien hærgede, og den ligger

¹ Dvs. erhvervsstillidsindikatoren for smv'er fratrukket erhvervsstilliden for store virksomheder

SMV'ernes relative erhvervstillid er i en nedgående udvikling siden vinteren 2023-24

også markant under gennemsnittet for perioden fra januar 2015 til og med juli 2024, jf. figur 2.

Forskel i den sammensatte konjunkturindikator mellem store virksomheder og SMV'er (3 mdr. glidende gennemsnit) sammenlignet med gennemsnit for 2015-2024

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Figur 2

Anm.: Nettotallet er andelen af virksomheder, der forventer stigning, fratrukket andelen, der forventer fald.

Store forskelle drives primært af industrien

Forskellene i erhvervstillidsindikatoren for store virksomheder og smv'erne kan dekomponeres på de enkelte brancher.

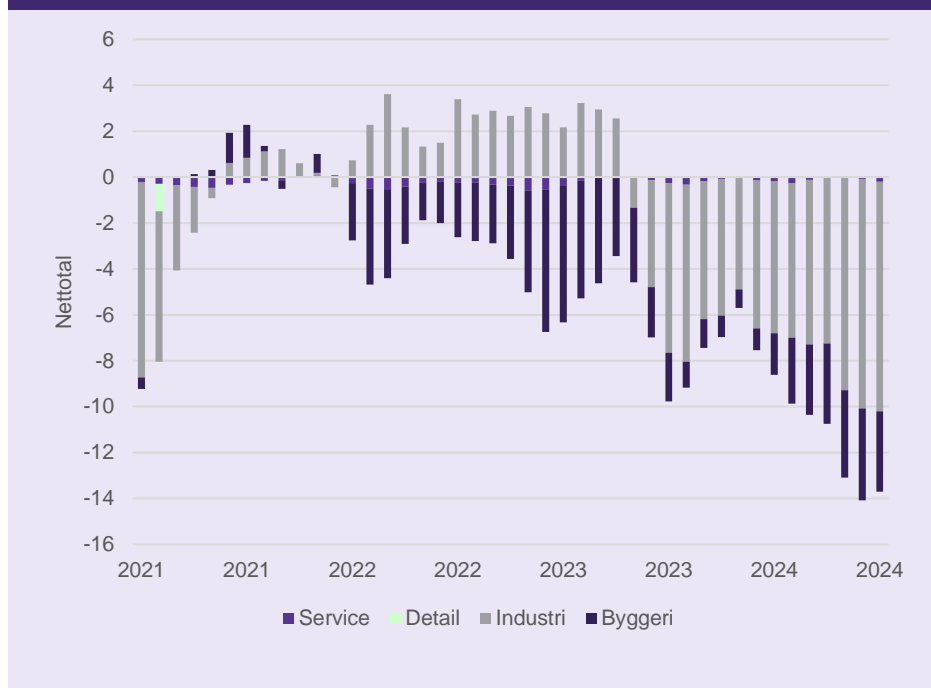
I 2022 var det især smv'erne inden for byggeri og anlæg, der følte sig presset (ift. de store virksomheder), jf. figur 2. Højere renter og mangel på materialer gjorde, at især mindre virksomheder indenfor byggeriet i store dele af 2022 og ind i 2023 var presset.

I samme periode var det inden for industrien, at smv'erne var mere optimistiske ift. store virksomheder.

Siden sommeren 2023 er det indenfor industrien, hvor man finder voksende forskelle i erhvervstillidsindikatoren. Forskellene er kun blevet større med tiden.

De store forskelle afspejler, at små industrivirksomheder især er langt mere pessimistiske end store

Udvikling i konjunkturindikatorer for service, detailhandel, industri og byggeri (3 mdr. glidende gennemsnit, 2021-2024)

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Figur 3

Anm.: Nettotallet er andelen af virksomheder, der forventer stigning, fratrukket andelen, der forventer fald.

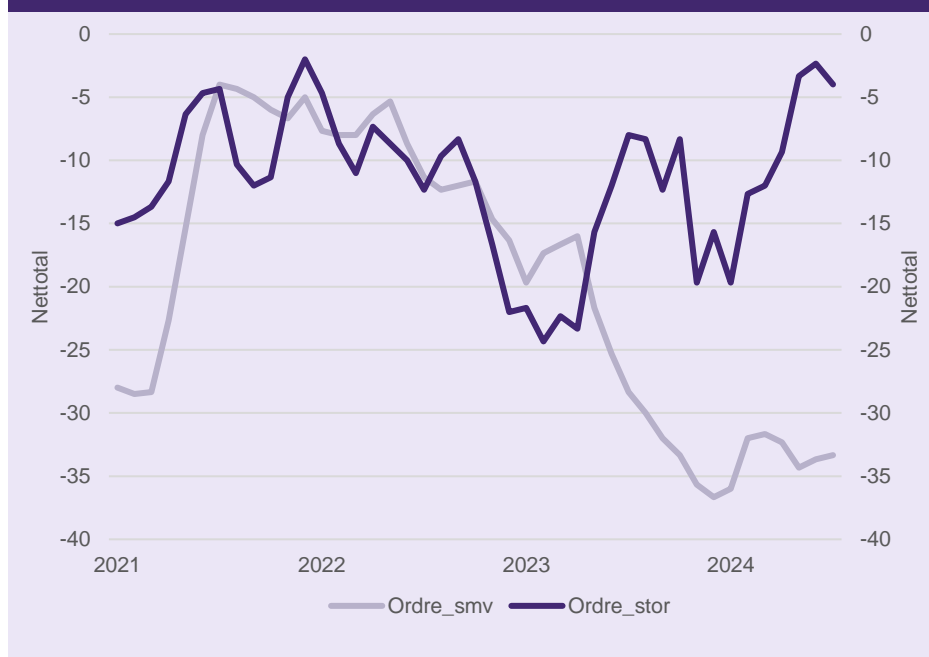
Forskellene indenfor industrien skyldes især forskelle i ordrebeholdningen

Den sammensatte indikator beregnes som et simpelt gennemsnit af produktionsforventninger, vurderingen af ordrebeholdningen og færdigvarerelagre.

Af de tre komponenter er det især vurderingen af ordrebeholdningen, hvor forskellene mellem store virksomheder og smv'erne er vokset over tid. Mens store virksomheder har fået et mere positivt syn på egen ordrebeholdning de kommende 3 måneder, er situationen helt omvendt for smv'erne.

Kollaps i smv'ernes ordrebøger kom efter vinteren 2023

Udvikling i ordreindgang for store virksomheder og SMV'er (3 mdr. glidende gennemsnit, 2021-2024)

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Figur 4

Anm.: Nettotallet er andelen af virksomheder, der forventer stigning, fratrukket andelen, der forventer fald.

Efterspørgslen især vurderes til at være presset for smv'erne indenfor industrien

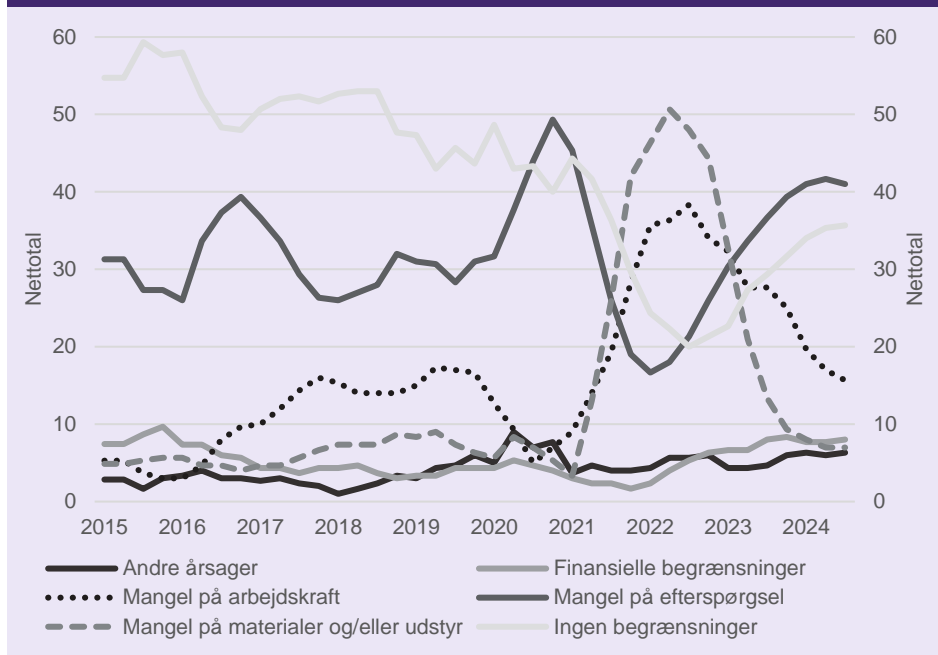
I sommeren 2022 var det især mangel på materiale og udstyr, som presede smv'erne indenfor industrien – den såkaldte forsyningskrise.

Siden har manglende efterspørgsel vist sig som et voksende problem, hvor stemningen er på det mest pessimistiske niveau siden coronapandemien hærgede i vinteren 2020-21, jf. figur 4. Flere virksomheder melder om ingen begrænsninger i produktionen, hvilket historisk hænger sammen med en mere afdæmpet konjunkturperiode.

Selvom udfordringen er aftagende, fylder mangel på arbejdskraft også meget set ift. de øvrige produktionsbegrænsninger.

Manglende efterspørgsel er et voksende problem for smv'er indenfor industrien

Begrænsninger i produktion og forretning for SMV'er og store virksomheder, opdelt efter årsager (3 mdr. glidende gennemsnit, 2015-2024)

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Figur 5

Anm.: Nettotallet er andelen af virksomheder, der forventer stigning, fratrukket andelen, der forventer fald.

Konklusioner

Selvom dansk økonomi på overfladen synes at klare sig godt, er der en række indikatorer på instrumentbrættet, som blinker rødt.

Især smv'erne inden for industrien mærker presset med svigtende ordrebeholdninger, hvilket er opstået samtidig med meldinger om manglende efterspørgsel som et voksende problem.

Det kan hænge sammen med, at især tysk og svensk økonomi – vigtige eksportmarkeder for danske smv'er inden for industrien – ligger underdrejet.

At det går godt med industrien generelt, skyldes frem for alt medicinalindustrien – det dækker over, at store dele af den øvrige industri og økonomi har det knap så godt. Samtidig er der en stor tilvandrings af arbejdskraft til Danmark, som gør at arbejdsstyrken og beskæftigelsen vokser. Det kan være med til at dække over, at der er mange steder i økonomien, der har det svært.

Kontakt

Seniorøkonom Thomas Gress, tlf. 5190 5091, gress@SMVdanmark.dk

SMVdanmark, august 2024